

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการมหัศจรรย์ทางการบัญชีและคุณลักษณะมหัศจรรย์ทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ โดยในการศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ กรรมการผู้จัดการ/เจ้าของกิจการ/ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน/ผู้จัดการแผนกบัญชี ของสถานประกอบการที่จดทะเบียนในประเทศไทย ใช้กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจำนวน 396 บริษัท โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 บริษัทจาก 396 บริษัท

สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความต้องการมหัศจรรย์ทางการบัญชีและคุณลักษณะมหัศจรรย์ทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการมหัศจรรย์ทางการบัญชีของสถานประกอบการ ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการมหัศจรรย์ทางการบัญชี และศึกษาคุณลักษณะมหัศจรรย์ทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ โดยอาศัยข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ กรรมการผู้จัดการ/เจ้าของกิจการ /ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน/ผู้จัดการแผนกบัญชี ของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย ทั้งที่เป็นบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชน จำกัด ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำมาสรุปผล อภิปราย รวมทั้งเสนอแนะ ซึ่งการสรุปผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานประกอบการ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมหัศจรรย์ทางการบัญชีของสถานประกอบการ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะมหัศจรรย์ทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ

ส่วนที่ 4 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารของสถานประกอบการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ

1. กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 396 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.4) ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 46 – 55 ปี จำนวน 164 คน (ร้อยละ 41.4) รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 36 – 45 ปี จำนวน 151 คน (ร้อยละ 38.1) มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 225 คน (ร้อยละ 56.8) เป็นส่วนใหญ่ รองลงมา มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี มีจำนวน 171 คน (ร้อยละ 43.2) ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้จัดการแผนกบัญชี มีจำนวน 231 คน (ร้อยละ 58.3) รองลงมาคือ ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน มีจำนวน 153 คน (ร้อยละ 38.6) ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีจำนวน 295 คน (ร้อยละ 74.5)

2. รูปแบบการจัดตั้งสถานประกอบการของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็น บริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีจำนวน 223 บริษัท (ร้อยละ 56.3) ประเภทธุรกิจของสถานประกอบการของผู้ตอบแบบสอบถามลำดับที่ 1 คือ ธุรกิจประเภทอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวน 100 ราย (ร้อยละ 25.2) ธุรกิจประเภทบริการ มีจำนวน 91 ราย (ร้อยละ 23.0) ธุรกิจประเภทวัตถุดิบสินค้าอุตสาหกรรม มีจำนวน 45 ราย (ร้อยละ 11.3) จำนวนพนักงานทั้งหมดในปัจจุบันของสถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีพนักงานจำนวน 101-500 คน จำนวน 136 บริษัท (ร้อยละ 34.3) รองลงมาคือกลุ่มจำนวนพนักงาน ต่ำกว่า 100 คน จำนวน 92 บริษัท (ร้อยละ 23.2) โดยทุนจดทะเบียน 51-500 ล้านบาท จำนวน 203 บริษัท (ร้อยละ 51.3) เป็นกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI จำนวน 162 บริษัท (ร้อยละ 40.9) และเป็นกิจการที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI จำนวน 234 บริษัท (ร้อยละ 59.1) มีสำนักงานใหญ่ หรือสำนักงานสาขาอยู่ต่างประเทศ จำนวน 310 บริษัท (ร้อยละ 78.3) และมีบริษัทย่อยจำนวน 204 บริษัท (ร้อยละ 51.5)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของงานด้านบัญชีของสถานประกอบการ

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของงานด้านบัญชีของสถานประกอบการพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพนักงานบัญชีในสถานประกอบการ 6 - 10 คน โดยจำนวน 108 บริษัท (ร้อยละ 27.3) ส่วนใหญ่ต้องการพนักงานบัญชีในระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 78.40 คน (ร้อยละ 78.40) หลักเกณฑ์ในการพิจารณา招聘人数บัญชีเข้าทำงานเป็นลำดับแรก ได้แก่ วุฒิการศึกษา/สาขาวิชาที่จบการศึกษามีจำนวน 255 ราย (ร้อยละ 64.4) ต้องการผู้มีประสบการณ์ทำงานจำนวน 76 ราย (ร้อยละ 19.2) และพิจารณาจากสถาบันการศึกษาจำนวน 26 ราย (ร้อยละ 6.6) โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เจาะจงเพศของพนักงานบัญชีที่ต้องการ ซึ่งมีจำนวน 268 ราย (ร้อยละ 67.7) และไม่เจาะจงสถานภาพของพนักงานบัญชี จำนวน 295 ราย (ร้อยละ 74.5)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีของสถานประกอบการ

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีของสถานประกอบการ พบว่า สถานประกอบการที่ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชี มีจำนวน 116 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.3 และไม่ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชี มีจำนวน 127 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.1 ประเภทธุรกิจที่ต้องการมหาบัณฑิตมากที่สุดคือธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวน 44 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 64 โดยเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ จำนวน 54 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.55 ซึ่งสถานประกอบการส่วนใหญ่ที่ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 87 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 75 กรณีที่ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีส่วนใหญ่ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีที่มีวุฒิการศึกษาบัญชีมหาบัณฑิต มีจำนวน 35 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.2 โดยไม่เจาะจงสถาบันการศึกษา ซึ่งมีจำนวน 74 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.8 ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีในช่วงอายุ 31 – 35 ปี มีจำนวน 53 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45.7 โดยต้องการให้มหาบัณฑิตทางการบัญชีเป็นผู้บริหารทางการบัญชี มีจำนวน 82 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70.7 โดยส่วนใหญ่ระบุค่าตอบแทนที่สามารถให้กับมหาบัณฑิตทางการบัญชี ได้ประมาณ 30,000 – 50,000 บาท มีจำนวน 46 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.7 สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการรับมหาบัณฑิตทางการบัญชีเป็นลำดับแรก ได้แก่ ลักษณะของงานที่ต้องการผู้ที่มีคุณวุฒิทางการบัญชีเพิ่มขึ้น มีจำนวน 63 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 54.3 เชื่อว่ามหาบัณฑิตทางการบัญชีเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีจำนวน 22 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.0 และนโยบายผู้บริหารระดับสูงที่ต้องการพนักงานที่มีคุณวุฒิส่งขึ้น มีจำนวน 17 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.6 ตามลำดับ ส่วนหลักเกณฑ์ในการรับพนักงานระดับมหาบัณฑิตทางการบัญชีเข้าทำงาน เป็นลำดับแรก ได้แก่ ต้องการผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน มีจำนวน 44 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37.9 พิจารณาจากวุฒิการศึกษา มีจำนวน 33 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.4 และพิจารณาจากสาขาวิชาที่จบการศึกษามา มีจำนวน 27 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 23.3 ตามลำดับ กรณีที่ไม่ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชี ปัจจัยที่มีผลต่อการที่ไม่ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีเป็นลำดับแรก ได้แก่ ลักษณะของงานที่ไม่ต้องการผู้ที่มีคุณวุฒิทางการบัญชีเพิ่มขึ้น มีจำนวน 98 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.2 ต้องการบุคลากรที่มีวุฒิต่ำกว่า ซึ่งสามารถทำงานได้เท่า ๆ กับมหาบัณฑิตทางการบัญชี มีจำนวน 13 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.3 และคิดว่ามหาบัณฑิตทางการบัญชีเรียกร้องค่าตอบแทนสูง มีจำนวน 12 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.4 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะมหาบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ

1. ด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 3.99$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับต้องการมาก อันดับแรก ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับงานบัญชี สามารถปิดงบการเงินและแก้ไขปัญหาทางการบัญชีที่เกิดขึ้นได้ ($\bar{X} = 4.40$) อันดับ 2 ได้แก่ มีความรู้ด้านการวิเคราะห์งบการเงิน สามารถนำเสนอ และอันดับ 3 ได้แก่ วิเคราะห์ปัญหาพร้อมกับแนวทางแก้ไขให้ผู้บริหารได้ ($\bar{X} = 4.35$) และอันดับ 3 ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในและสามารถวางระบบการควบคุมภายในให้กับกิจการได้ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับต้องการมากที่สุด อันดับแรก ได้แก่ มีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.73$) อันดับ 2 ได้แก่ มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.66$) และอันดับ 3 ได้แก่ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ ($\bar{X} = 4.56$) ตามลำดับ

3. ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.37$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับต้องการมาก อันดับแรก ได้แก่ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ขวนขวายที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.52$) อันดับ 2 ได้แก่ มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.51$) และอันดับ 3 ได้แก่ สามารถทำงานภายใต้ความกดดันได้ ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

4. ด้านการบริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.28$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับต้องการมาก อันดับแรก ได้แก่ มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.46$) อันดับ 2 ได้แก่ มีการรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.41$) และอันดับ 3 ได้แก่ มีทักษะในการทำงานเป็นทีมและสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับทีมงานได้ ($\bar{X} = 4.39$) ตามลำดับ

สรุปได้ว่าคุณลักษณะของมหบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ อันดับแรก ได้แก่ คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยสถานประกอบการต้องการให้มหบัณฑิตมีคุณลักษณะเรื่องความซื่อสัตย์ เป็นอันดับแรก อันดับ 2 ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะเฉพาะบุคคล โดยสถานประกอบการต้องการให้มหบัณฑิตมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ขวนขวายที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ เป็นอันดับแรก อันดับ 3 ได้แก่ คุณลักษณะด้านการบริหาร โดยสถานประกอบการต้องการให้มหบัณฑิตมีทักษะการคิด

เชิงวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ และอันดับสุดท้ายได้แก่ คุณลักษณะด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพ โดยสถานประกอบการต้องการให้มหาบัณฑิตมีความรู้ในการวิเคราะห์งบการเงิน สามารถนำเสนอและวิเคราะห์ปัญหาพร้อมกับแนวทางแก้ไขให้ผู้บริหารได้ เป็นอันดับแรก

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารของสถานประกอบการ

จากการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารของสถานประกอบการจำนวน 10 คน พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องการให้มหาบัณฑิตทางการบัญชีทำหน้าที่ในการวางแผนการเงิน การวางแผนภาษีอากร เป็นตัวแกนหลักในวางแผนธุรกิจ หรือการลงทุน ให้กับบริษัท รวมไปถึงการเป็นที่ปรึกษาให้กับ CEO ในการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ซึ่งในเรื่องของการพัฒนาตนเองของมหาบัณฑิตทางการบัญชี ผู้บริหารมีความเห็นว่ามหาบัณฑิตทางการบัญชีได้รับการพัฒนาตนเองเพิ่มเติมในเรื่องการบริหารการเงิน การศึกษาเรื่องการลงทุน ควรที่จะพัฒนาตนเองทางด้านการคิด วิสัยทัศน์ การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ หรือการคิดนอกกรอบ และเรียนรู้ในการที่จะเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์กร

จุดอ่อนของมหาบัณฑิตทางการบัญชี ส่วนใหญ่ คือ เรื่องของความคิด วิสัยทัศน์ในการทำงานและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ซึ่งนักบัญชีโดยส่วนใหญ่ถูกสอนให้คิดตามข้อกำหนดที่ได้เรียนมาเท่านั้น ไม่กล้าคิดนอกกรอบ จึงมักมองอะไรในวงจำกัดเฉพาะเรื่องของตัวเลขเพียงอย่างเดียว การไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง คำแนะนำหรือการเสนอแนะจากบุคคลอื่น และการที่ไม่สามารถสื่อสารให้เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นในองค์กรเข้าใจได้อย่างชัดเจน

จุดแข็งของมหาบัณฑิตทางการบัญชี ส่วนใหญ่ คือ มีความละเอียดรอบคอบและมีความรู้ในเรื่องของการจัดทำรายงานทางการเงิน และปฏิบัติงานในวิชาชีพได้เป็นอย่างดี มีจุดยืนในด้านของความคิด คุณธรรมและจริยธรรม สามารถเป็นตัวแทนผู้บริหารในการตรวจสอบความถูกต้องและคอยตรวจสอบข้อมูลในการทุจริตในองค์กร และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี โดยผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่ามหาบัณฑิตทางการบัญชีที่มีอยู่ในองค์กร สามารถทำงานได้คุ้มค่ากับผลตอบแทนที่ให้ไปเพราะมหาบัณฑิตได้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารคิดว่าการที่มหาบัณฑิตจะเป็นบุคคลที่ทำประโยชน์ให้กับองค์กรได้เป็นอย่างดีนั้นส่วนใหญ่เกิดจากคุณลักษณะส่วนตัวของมหาบัณฑิตแต่ละคน เช่น มีความใฝ่รู้ มีความคิดนอกกรอบ สามารถพัฒนาตนเองได้ดี และมีความคิดในเชิงวิเคราะห์ เป็นต้น

การอภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการมหাবัณฑิตทางการบัญชีและคุณลักษณะของมหাবัณฑิตทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ” ผู้วิจัยสามารถนำผลมาอภิปรายแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ความต้องการพนักงานบัญชี

1.1 สถานประกอบการต้องการพนักงานบัญชีที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานพ สีเหลือง (2549) ที่กล่าวไว้ว่า สถานประกอบการพึงประสงค์นักบัญชีในระดับปริญญาตรีสูงสุด แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของกรรณก ทิพรส และคณะ (2543) ที่กล่าวว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความต้องการจ้างงานผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. ปวท. ปวส. มากที่สุด ผลที่ขัดแย้งดังกล่าวอาจเกิดจากเหตุผลที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่ระบุไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาขยายตัวเชิงปริมาณอย่างรวดเร็ว โดยจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 8.5 ปี ใน 2548 และมีคนไทยที่คิดเป็นทำเป็นร้อยละ 60 ของประชากร ส่วนการขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีมากขึ้น แต่ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้กับการนำไปใช้ของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพการศึกษาในทุกระดับลดลงอย่างต่อเนื่องและยังล้าหลังกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งสาเหตุดังกล่าวอาจทำให้สถานประกอบการส่วนใหญ่ต้องการจ้างงานผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

1.2 สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่เจาะจงเพศของพนักงานบัญชีที่ต้องการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประวศม จันทรชิต (2543) ที่กล่าวว่า ความต้องการจ้างงานของผู้สำเร็จการศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีความต้องการจ้างงานเพศหญิงมากกว่า ผลของงานวิจัยนี้ทำให้ทราบว่าเพศของมหাবัณฑิตทางการบัญชีไม่ใช่ปัจจัยหลักในการเป็นนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ

2. ความต้องการมหাবัณฑิตทางการบัญชีของสถานประกอบการ

2.1 สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่เจาะจงสถาบันการศึกษาของมหাবัณฑิตทางการบัญชีที่ต้องการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าที่สถานประกอบการไม่เจาะจงสถาบันการศึกษาของมหাবัณฑิตทางการบัญชีเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโททางการบัญชี ต่างก็มีพื้นฐานในการศึกษาเรื่องของการบัญชีในระดับปริญญาตรี สามารถปฏิบัติงานทางด้านบัญชีได้ตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป การศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางด้านบัญชีนั้นเป็นการต่อยอดความคิดในเรื่องการบัญชีให้สูงขึ้นซึ่งในทุกสถาบันสามารถผลิตมหাবัณฑิตให้มีคุณภาพทัดเทียมกันได้ไม่ต่างกัน

2.2 สถานประกอบการส่วนใหญ่จะจ้างช่วงอายุที่ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีมากที่สุดในช่วงอายุ 31-35 ปี ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการระบุความต้องการมหาบัณฑิตในช่วงอายุดังกล่าวเป็นเพราะสถานประกอบการส่วนใหญ่ต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีที่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน

2.3 สถานประกอบการต้องการให้มหาบัณฑิตทางการบัญชีมาเป็นผู้บริหารทางการบัญชี มากกว่าต้องการให้เป็นเพียงพนักงานบัญชี ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจะเป็นผู้บริหารทางการบัญชีนั้นอาจจำเป็นต้องอาศัยคุณวุฒิทางการศึกษาเพื่อความน่าเชื่อถือของสายการบังคับบัญชาในองค์กร และอาจจำเป็นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ทำงานของมหาบัณฑิตทางการบัญชีในการแก้ไขปัญหาทางการบัญชีขององค์กร

2.4 ประเภทธุรกิจที่ต่างกันมีความต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีต่างกัน ซึ่งพบว่า ธุรกิจประเภทอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านบัญชีในแต่ละประเภทธุรกิจอาจมีความยากง่ายไม่เท่ากันธุรกิจประเภทอสังหาริมทรัพย์อาจมีการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนกว่าธุรกิจประเภทอื่นและ โดยส่วนใหญ่ธุรกิจประเภทอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเป็นธุรกิจขนาดใหญ่จึงมีความต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีมากกว่าธุรกิจประเภทอื่น

2.5 ขนาดของกิจการที่ต่างกันมีความต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีต่างกัน ซึ่งพบว่า กิจการขนาดใหญ่ ที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า 501 ล้านบาทขึ้นไปมีความต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการกิจการขนาดใหญ่นั้น มีรายการทางบัญชีที่มากและยุ่งยากกว่ากิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงมีความต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีมากกว่ากิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก

3. คุณลักษณะของมหาบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ

3.1 สถานประกอบการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของมหาบัณฑิตทางการบัญชีอันดับ 1 คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยหลายท่าน เช่น 1. สุดสวาท จันโทวงษ์ (2546) กล่าวว่าคุณสมบัติที่ผู้ประกอบการต้องการมากที่สุดคือคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ 2. ประชาคม จันทรชิต (2543) กล่าวว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่ พึงประสงค์มากที่สุดคือด้านคุณธรรมและความประพฤติ 3. สมรัก เปล่งปลั่ง (2545) กล่าวว่าสถานประกอบการต้องการคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอันดับ 1 คือคุณธรรม จริยธรรม 4. ศิริพร สุโพธิ์ (2547) กล่าวว่าสถานประกอบการต้องการนักบัญชีที่มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ จัดลำดับต่อองค์กรมากที่สุด 5. สุพัฒน์ สุทธธรรม และ พยอม สิงห์เสน่ห์ (2518) ที่กล่าวว่าคุณสมบัติส่วนตัวของ นักบัญชี ควรเป็นผู้มีวัฒนธรรมสูง บุคลิกลักษณะที่ดี รู้จัก

ตัดสินใจ มีความซื่อสัตย์ มีศีลธรรมอันดีงาม ขยันหมั่นเพียรและตั้งใจทำงาน ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความสามารถวิเคราะห์ปัญหา และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ซึ่งระบุว่าผู้สอบบัญชีควรมี คุณสมบัติทางวิชาชีพโดยตรงกล่าวคือความซื่อสัตย์และศักดิ์ศรีของอาชีพ มีมนุษยสัมพันธ์และการเป็นผู้นำ เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2547) กล่าวว่า คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์โดยรวมต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านคุณค่า จรรยาบรรณ มากที่สุด

3.2 เมื่อพิจารณาารายด้านของคุณลักษณะมหับัณฑิตทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการแล้ว พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ สถานประกอบการพึงประสงค์ ความซื่อสัตย์สุจริต มากที่สุด ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะเฉพาะบุคคล สถานประกอบการพึงประสงค์ ให้มหับัณฑิตทางการบัญชีมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร สถานประกอบการพึงประสงค์ให้มหับัณฑิตทางการบัญชีมีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพ สถานประกอบการพึงประสงค์ให้มหับัณฑิตทางการบัญชีมีความรู้เกี่ยวกับงานบัญชีและสามารถปีดงบประมาณเงินและแก้ไขปัญหาทางการบัญชีที่เกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยเห็นว่าคุณลักษณะที่สถานประกอบการพึงประสงค์ต่อมหับัณฑิตทางการบัญชีในแต่ละด้านนั้นสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการที่ต้องการให้มหับัณฑิตทางการบัญชีเป็นผู้บริหารทางการบัญชีเป็นส่วนใหญ่ เพราะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่วนใหญ่นั้นเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารพึงต้องมี ซึ่งหากมหับัณฑิตทางการบัญชีสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ มหับัณฑิตทางการบัญชีจะสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับตัวเองได้มากยิ่งขึ้น

สรุปผลจากการศึกษาพบว่าสถานประกอบการที่ต้องการมหับัณฑิตทางการบัญชีโดยส่วนใหญ่แล้วจะธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า 501 ล้านบาทขึ้นไป เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และอยู่ในกลุ่มธุรกิจประเภทอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วเห็นว่าสามารถให้คำตอบแทนกับมหับัณฑิตทางการบัญชีได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป สำหรับมหับัณฑิตทางการบัญชีที่ต้องการนั้นทางผู้ตอบแบบสอบถามไม่เจาะจงเพศ หรือ

สถาบันการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ หากแต่ให้ข้อคิดเรื่องคุณลักษณะของมหับัณฑิตทางการบัญชีเพิ่มเติมว่า ควรมีการพัฒนาตนเองในเรื่อง ทักษะคิด การคิดนอกกรอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีจะให้สัมภาษณ์เท่านั้น เพราะมีข้อจำกัดเรื่องการเข้าถึงสัมภาษณ์ผู้บริหารของสถานประกอบการ

2. ผู้ตอบแบบสอบถามของสถานประกอบการอาจไม่ได้เป็นผู้บังคับบัญชาของมหบัณฑิต
ทางการบัญชีหรือสัมผัสกับมหบัณฑิตทางการบัญชีโดยตรง

3. ในแบบสอบถามตอนที่ 5 เป็นการสอบถามโดยใช้ทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม
อาจมีอคติจากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยไม่อาจประเมินในเรื่องของความคิดเห็นนี้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1. สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสอนวิชาการเงิน การวิเคราะห์งบ
การเงิน การวางแผนภาษี การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการส่งเสริมเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ
ให้กับผู้ศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาการบัญชี

2. มหบัณฑิตทางการบัญชี ควรมีการพัฒนาตนเองในเรื่องของวิสัยทัศน์ ความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น

ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของมหบัณฑิตทางการบัญชีที่จบการศึกษาไปแล้วจากแต่ละ
สถาบันการศึกษา ถึงสิ่งที่มหบัณฑิตได้รับจากการศึกษา และการนำไปใช้ในการทำงาน เพื่อนำไป
พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาถึงความพึงพอใจของผู้ที่จบการศึกษาในระดับมหบัณฑิตทางการบัญชีใน
แต่ละสถาบันว่ามีความพอใจมากน้อยเพียงใดในหลักสูตรที่ได้เข้ารับการการศึกษา

3. ควรศึกษาถึงคุณลักษณะของมหบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถาน
ประกอบการเปรียบเทียบกับคุณลักษณะของมหบัณฑิตทางการบัญชีที่มีอยู่ในสถานประกอบการ

4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังของมหบัณฑิตทางการบัญชีกับสิ่งที่
มหบัณฑิตทางการบัญชีได้รับในการเข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการบัญชี